

31971L0347

25.10.1971

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 239/1

DYREKTYWA RADY
z dnia 12 października 1971 r.
w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do pomiaru gęstości
zboża w stanie zsypanym
(71/347/EWG)

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 100,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

przyrządy i metody stosowane w Państwach Członkowskich do pomiaru gęstości zboża w stanie zsypanym różnią się między sobą i mają bezpośredni wpływ na funkcjonowanie wspólnego rynku; zbliżenie ustawodawstw w tej dziedzinie ułatwi handel nie tylko w odniesieniu do zboża, ale również w odniesieniu do przyrządów pomiarowych;

w tym celu zaleca się zdefiniowanie określonego parametru, zwanego „gęstością zboża w stanie zsypanym EWG” i ustalenie wymagań technicznych, jakim muszą odpowiadać wzorcowe przyrządy stosowane do ustalenia wartości odniesienia;

przyrządy pomiarowe, których dokładność jest określona w odniesieniu do przyrządów wzorcowych i które zostały poddane kontrolom przewidzianym dyrektywą Rady z dnia 26 lipca 1971 r. ⁽³⁾ w sprawie dostosowania ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do wspólnych przepisów dotyczących przyrządów pomiarowych oraz metod kontroli metrologicznej, zapewniają dostateczne gwarancje uzasadniające ich prawne zastosowanie we wszystkich Państwach Członkowskich; przyrządy pomiarowe mogą w związku z tym być sprzedawane w całej Wspólnocie;

w odniesieniu do handlu między Państwami Członkowskimi zachodzi potrzeba wydania zakazu pomiaru gęstości zboża w stanie zsypanym zgodnie z różnymi przepisami i zasadami obecnie obowiązującymi we Wspólnocie; wyłączone i obowiązkowe stosowanie gęstości zboża w stanie zsypanym EWG we wszystkich Państwach Członkowskich zapobiega sporom w handlu wewnątrzspółnotowym w odniesieniu do tej metody pomiaru;

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ;

Artykuł 1

Niniejsza dyrektywa dotyczy:

- a) definicji charakterystyki zboża, określonej jako „masse à l’hectolitre CEE”, „EEG-natuurgewicht, EWG - Schüttdichte”, „peso ettolitrico CEE” (gęstość zboża w stanie zsypanym EWG);
- b) wymagań technicznych dotyczących konstrukcji i stosowania wzorcowego przyrządu odniesienia wykorzystywanego do ustalenia gęstości zboża w stanie zsypanym EWG;
- c) warunków, które powinny spełniać przyrządy użytkowe stosowane do pomiaru gęstości zboża w stanie zsypanym EWG

⁽¹⁾ Dz.U. C 63 z 28.5.1969, str. 27.

⁽²⁾ Dz.U. C 4 z 14.1.1969, str. 4.

⁽³⁾ Dz.U. L 202 z 6.9.1971, str. 1.

Artykuł 2

1. Gęstość zboża w stanie zsypanym EWG oznacza stosunek masy zboża wyrażonej w kilogramach do pojemności pojemnika wyrażonej w hektolitrach, ustalonej dla dowolnego rodzaju zboża w wyniku pomiaru dokonanego za pomocą przyrządu i metody, spełniających wymagania przepisów niniejszej dyrektywy.

2. Wartością „odniesienia” dla gęstości zboża w stanie zsypanym EWG jest gęstość zboża w stanie zsypanym EWG, wyznaczona za pomocą wzorcowego przyrządu Wspólnoty lub wzorcowego przyrządu państwowego, skonstruowanego i stosowanego zgodnie z przepisami rozdziału I i II załącznika I.

3. Wartość odniesienia dla gęstości zboża w stanie zsypanym EWG wyrażana jest w kilogramach na hektolitr z dokładnością do dwóch miejsc dziesiętnych.

Artykuł 3

1. Wzorcowy przyrząd Wspólnoty jest przechowywany przez Służbę Metrologiczną Federalnej Republiki Niemiec. Zgodnie z załącznikiem I co najmniej raz na dziesięć lat wzorcowe przyrządy państwowe powinny być sprawdzane przez porównanie ze wzorcowym przyrządem Wspólnoty i odpowiednio regulowane względem niego przy użyciu przenośnego wzorcowego przyrządu tego samego typu.

2. Przenośny wzorcowy przyrząd jest przyrządem bez wagi, ale poza tym ma dokładnie takie same charakterystyki jak przyrząd Wspólnoty i wzorcowe przyrządy państwowe.

Artykuł 4

1. Do celów związanych z handlem termin gęstość zboża w stanie zsypanym EWG może być stosowany wyłącznie do określania charakterystyk zboża, których pomiar został dokonany za pomocą przyrządów spełniających wymagania niniejszej dyrektywy.

2. Do celów związanych z handlem między Państwami Członkowskimi charakterystyka nazywana gęstością zboża w stanie zsypanym EWG zdefiniowaną powyżej.

Artykuł 5

Przyrządy pomiarowe stosowane do celów handlowych przy pomiarze gęstości zboża w stanie zsypanym EWG spełniają wymagania określone w załączniku II.

Podlegają one zatwierdzeniu typu EWG oraz legalizacji pierwotnej EWG.

Są one wykonane i stosowane zgodnie z warunkami szczegółowo określonymi w świadectwie zatwierdzenia typu EWG.

Na przyrządach umieszczane są oznaczenia i symbole EWG.

Artykuł 6

Żadne z Państw Członkowskich nie może odmówić, zabronić lub ograniczać wprowadzania do obrotu lub do użytku przyrządów pomiarowych stosowanych do określenia gęstości zboża w stanie zsypanym EWG, jeżeli na tego rodzaju przyrządach umieszczony jest znak zatwierdzenia typu EWG i cecha legalizacji pierwotnej EWG.

Artykuł 7

1. Państwa Członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w ciągu osiemnastu miesięcy od dnia notyfikacji i niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.

2. Państwa Członkowskie zapewniają, że teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinach objętych niniejszą dyrektywą, zostaną przekazane Komisji.

Artykuł 8

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Luksemburgu, dnia 12 października 1971 r.

W imieniu Rady

L. VIGLIANESI

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

WZORCOWE PRZYRZĄDY STOSOWANE DO POMIARU GĘSTOŚCI ZBOŻA W STANIE ZSYPNYM EWG

I. WYMAGANIA KONSTRUKCYJNE

1. Wzorcowe przyrządy składają się z pojemnika pomiarowego, urządzenia napełniającego, urządzenia odcinającego, wagi i naczynia do nasypywania.

Wszystkie elementy przyrządów powinny być wykonane dokładnie i starannie, wszystkie powierzchnie stykające się ze zbożem powinny być gładkie i wykonane z jednorodnego metalu (np. mosiądzu, stali nierdzewnej) o grubości zapewniającej normalne użytkowanie, nie powodując ich odkształcenia.

2. Pojemnik pomiarowy

- 2.1. Pojemnik pomiarowy ma kształt pionowego cylindra o przekroju kołowym; jego górna krawędź jest płasko zeszlifowana w płaszczyźnie prostopadłej do osi cylindra.
- 2.2. Podczas napełniania pojemnik pomiarowy umieszcza się pod urządzeniem napełniającym, zawsze w tej samej pozycji.
- 2.3. Nad pojemnikiem pomiarowym umieszczonym w pozycji do napełniania zamocowany jest w tej samej osi napełniacz, którego średnica wewnętrzna jest dokładnie taka sama jak pojemnika, przy czym w szczelinie pomiędzy tymi dwoma elementami przemieszcza się swobodnie ostrze noża odcinającego.

3. Urządzenie napełniające

- 3.1. Urządzenie napełniające składa się z leja z urządzeniem zamykającym i rozpraszacza.
- 3.2. Lej ma kształt ściętego stożka, do którego przymocowana jest u góry cylindryczna część, a u dołu stożkowa dysza wylotowa wyposażona w urządzenie zamykające.
- 3.3. Lej jest zamocowany w taki sposób, że podczas procesu napełniania jego oś ma położenie pionowe i pokrywa się z osią pojemnika pomiarowego.
- 3.4. Rozpraszacz posiada dokładnie określony kształt. Skierowany jest on ku dołowi dyszy wylotowej, a jego położenie można regulować w kierunku pionowym. Jego oś pokrywa się z osią leja.

4. Urządzenie odcinające

- 4.1. Urządzenie odcinające składa się z noża odcinającego, prowadnicy oraz mechanizmu dźwigowego.
- 4.2. Nóż odcinający jest płaski, usytuowany poziomo, a jego kształt nie ulega zmianie podczas użytkowania.
- 4.3. Prowadnica powoduje przemieszczanie się noża odcinającego pomiędzy dolną krawędzią napełniacza i górną krawędzią pojemnika pomiarowego.
- 4.4. Mechanizm dźwigowy powoduje, że nóż odcinający przechodzi ruchem ciągłym przez zboże.
- 4.5. Po napełnieniu i zważeniu pojemnika pomiarowego nadmiar zboża znajdujący się w napełniaczu ponad nożem odcinającym zsypywany jest do zbiornika.

5. Waga

- 5.1. Pojemnik pomiarowy napełniony zbożem jest ważony na wadze równoramiennej o obciążeniu maksymalnym 50 kg.

5.2. Masa szali odważnikowej wagi równoważy pusty pojemnik pomiarowy.

6. Ogólne zasady montażu

- 6.1. Poszczególne części przyrządu, oprócz pojemnika pomiarowego i wagi, są zamocowane w ramie w taki sposób, żeby górna krawędź pojemnika pomiarowego znajdowała się w płaszczyźnie poziomej podczas procesu napełniania.
- 6.2. Rama przyrządu wyposażona jest w pion sznurkowy o długości co najmniej 500 mm lub w poziomnicę spirytusową. Jeżeli podczas procesu napełniania górna krawędź pojemnika pomiarowego znajduje się w płaszczyźnie poziomej, to urządzenia te powinny znajdować się między znakami odniesienia.

7. Wymiary poszczególnych części

Pojemnik pomiarowy

Średnica wewnętrzna	295 mm ± 1 mm
Pojemność	20 l ± 0,01 l
Odległość między wewnętrzną płaszczyzną dna pojemnika i dolną krawędzią dyszy wylotowej leja	500 mm ± 2 mm
Odległość między płaszczyzną noża odcinającego i krawędzią pojemnika pomiarowego	0,5 mm ± 0,2 mm

Napełniacz

Średnica wewnętrzna	295 mm ± 1 mm
---------------------	---------------

Lej

Długość osi górnej cylindrycznej części	120 mm ± 2 mm
Długość osi części stożkowej	240 mm ± 1 mm
Długość osi dolnej stożkowej dyszy wylotowej	80 mm ± 0,5 mm
Całkowita długość osi leja	440 mm ± 3 mm
Wewnętrzna średnica górnej cylindrycznej części	390 mm ± 1 mm
Wewnętrzna średnica stożkowej dyszy wylotowej	
w górnej części (g')	84,5 mm ± 0,5 mm
w dolnej części (g'')	86,5 mm ± 0,5 mm
Różnica g'' - g'	2 mm ± 0,5 mm

Rozpraszacz

Średnica pręta	11 mm ± 0,2 mm
Średnica przewężenia	16 mm ± 0,5 mm
Wysokość części cylindrycznej	5 mm ± 0,5 mm
Średnica części cylindrycznej	33 mm ± 0,2 mm

Urządzenie odcinające

Masa przeciwwagi	5 kg ± 0,1 kg
------------------	---------------

Naczynie do nasypywania

Pojemność do poziomu krawędzi	24 l ± 0,1 l
-------------------------------	--------------

8. Rysunek

Standardowy przyrząd jest pokazany na załączonym schemacie.

II. INSTRUKCJA OBSŁUGI

Badane zboże powinno być pozbawione zanieczyszczeń i mieć temperaturę otoczenia. Powinno być przewietrzone, tzn. w równowadze wilgotnościowej z otaczającym powietrzem. W tym celu powinno być ono rozłożone cienką warstwą i pozostawione na około 10 godzin przed przesypywaniem. Względna wilgotność powietrza otoczenia nie powinna przekraczać 60 %.

Gęstość zboża w stanie zsypanym zależy od użytej ilości zboża i sposobu przesypywania tego zboża do leja. Z tych powodów należy przestrzegać następującej procedury:

Umieścić pojemnik pomiarowy 1 (patrz załączony schemat) do napełniania tak, aby jego oś pokrywała się z osią napełniacza 2 i osią leja 3, a następnie przesunąć dźwignię 15 tak, aby zablokować pojemnik pomiarowy, w tej pozycji, za pomocą pręta blokującego 16. Przesunąć nóż odcinający 9 do jego położenia wyjściowego i zablokować go w tym położeniu rygłem 12. Za pomocą nóżek regulacyjnych wyregulować położenie ramy 20 tak, aby górna krawędź pojemnika pomiarowego 1 była usytuowana w płaszczyźnie poziomej podczas napełniania.

Następnie do naczynia do nasypywania (niepokazanego na schemacie) wsypać 24 litry zboża, z którego należy je przesywać do leja 3 po uprzednim sprawdzeniu, czy urządzenie zamykające 4 w stożkowej dyszy wylotowej 8 jest w położeniu zamkniętym. Następnie zwolnić spust 5 w celu otwarcia urządzenia zamykającego 4 (które będzie utrzymywane w stanie otwartym za pomocą zaczepu 6) i pozwolić, aby zboże zsypano się do pojemnika pomiarowego 1 stojącego na wózku 14. Strumień zboża jest zabezpieczony przed wpływami zewnętrznymi kołnierzem 2a. Podpora 14a zapobiega odkształceniu szyn, po których przemieszczają się rolki wózka 14.

Nadmiar zboża (około 4 litrów) wprowadzony do leja 4 w celu zapewnienia równomiernego napełnienia pojemnika pomiarowego 1 pozostaje w napełniaczu 2 po całkowitym napełnieniu pojemnika pomiarowego. W celu oddzielenia tego nadmiaru zboża od zawartości pojemnika pomiarowego 1 należy otworzyć rygiel 12, który, obracając się na trzpieniu przymocowanym do poprzeczki 11, powoduje uruchomienie noża odcinającego 9. Przednia krawędź noża odcinającego 9, który jest poruszany za pomocą przeciwwagi 13, jest na tyle ostra, że może przeciąć każde ziarno na krawędzi pojemnika pomiarowego 1, bez upychania w pojemniku pomiarowym. Z chwilą gdy nóż odcinający 9 osiągnie swoje końcowe położenie, należy wycofać pojemnik 1 stojący na wózku 14 za pomocą dźwigni 15, zdjęć pojemnik z wózka, umieścić na wadze i zważyć jego zawartość z dokładnością do ± 5 g.

Odciągnąć nóż odcinający 9 do jego położenia wyjściowego tak, aby leżący na nim nadmiar zboża wpadł do zbiornika 17; zboże jest kierowane do zbiornika poprzez rękaw 18. Po wykonaniu tych czynności zablokować zaczep 6 przez obrócenie tarczy 4a, co spowoduje zamknięcie urządzenia zamykającego 4.

Jeżeli ta sama próbka ma być poddana kolejnym pomiarom, to zboże z pojemnika pomiarowego powinno być starannie wymieszane z nadmiarem zboża zsypanym do zbiornika.

W celu uzyskania gęstości zboża w stanie zsypanym w kg/hl należy wartość N wskazaną przez wagę podzielić przez 0,2 hl.

III. SPRAWDZANIE I REGULACJA

1. Wymiary i pojemności

Wymiary i pojemności podane w rozdziale I pkt 7 sprawdza się za pomocą przyrządów o odpowiedniej dokładności.

2. Sprawdzenie działania

Państwowe przyrządy wzorcowe powinny być sprawdzane ze wzorcowym przyrządem Wspólnoty i odpowiednio regulowane za pomocą przenośnego przyrządu wzorcowego.

- 2.1. W celu przeprowadzenia tego sprawdzenia stosowana jest czysta pszenica gatunku Manitoba, której ziarna są prawie kuliste. Jej gęstość w stanie zsypanym powinna być nie mniejsza niż 80 kg/hl i powinna być w równowadze wilgotnościowej z otaczającym powietrzem. Wykonuje się sześć pomiarów zgodnie z zasadami zamieszczonymi w rozdziale II. Jeżeli P oznacza sprawdzany przyrząd wzorcowy, a N oznacza przyrząd wzorcowy EWG, to pomiary wykonuje się w następującej kolejności:

Nr porównania	1	2	3	4	5	6
Kolejność przyrządów	NP	PN	NP	PN	NP	PN

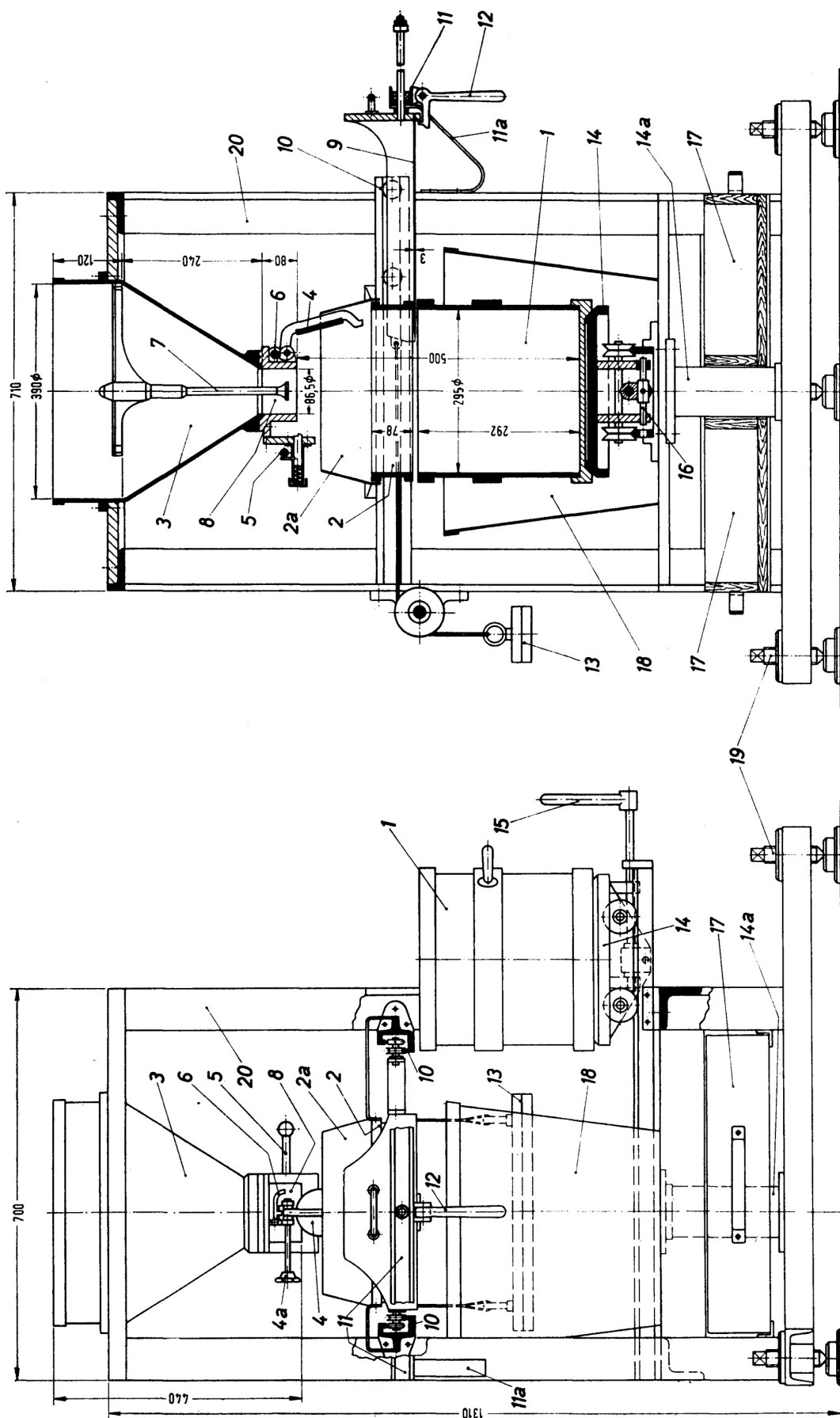
- 2.1.1. Różnice między poszczególnymi wartościami uzyskanymi za pomocą przyrządu P i ich średnią wartością nie mogą przekraczać ± 10 g.
- 2.1.2. Błąd przyrządu jest to różnica pomiędzy średnią wartością z sześciu wskazań uzyskanych przyrządem P i średnią wartością z sześciu wskazań uzyskanych przyrządem N. Błąd graniczny dopuszczalny wynosi ± 10 g.
- 2.1.3. Jeżeli błędy graniczne dopuszczalne określone w ppkt 2.1.1 i 2.1.2 zostaną przekroczone, może to być spowodowane brakiem dostatecznej jednorodności ziarna; należy je w związku z tym pozostawić na następne dziesięć godzin w miejscu wykonywania pomiarów, a następnie powtórzyć sprawdzenie opisane w ppkt. 2.1.
- 2.1.4. Jeżeli zostanie przekroczony błąd graniczny dopuszczalny, określony w ppkt 2.1.2, to przyrząd wymaga regulacji.
- Zmiany we wskazaniach przyrządu mogą być wprowadzane poprzez ustawienie rozpraszacza 7 w wyższym lub niższym położeniu.
- Po przestawieniu rozpraszacza 7 należy powtórzyć sprawdzenie opisane szczegółowo w ppkt 2.1.

3. Waga

- 3.1. W przypadku obciążeń od 10 do 20 kg błąd wagi nie powinien przekroczyć $\pm 0,01$ % danego obciążenia.
- 3.2. Suma błędów dla użytych odważników nie powinna przekroczyć $\pm 0,02$ % ich łącznej nominalnej masy.

Legenda do załączonego schematu

1. Pojemnik pomiarowy	11. Poprzeczka i podpora 11a
2. Napełniacz i kołnierzyk 2a	12. Rygiel noża odcinającego
3. Lej	13. Przeciwwaga
4. Urządzenie zamykające i tarcza 4a	14. Wózek i podpora szyn 14a
5. Spust urządzenia zamykającego	15. Dźwignia wózka
6. Zaczep urządzenia zamykającego	16. Pręt blokujący
7. Rozpraszacz	17. Zbiornik
8. Stożkowa dysza wylotowa	18. Rękaw
9. Nóż odcinający	19. Nóżki regulacyjne
10. Prowadnica noża odcinającego	20. Rama

ZAŁĄCZNIK II

PRZYRZĄDY POMIAROWE STOSOWANE DO POMIARU GĘSTOŚCI ZBOŻA W STANIE ZSYPNYM EWG

1. Przyrządy pomiarowe stosowane do pomiaru gęstości zboża w stanie zsypnym EWG posiadają następujące charakterystyki:
    - a) są zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby zapewnić zadowalającą powtarzalność i odtwarzalność wyników pomiarów;
    - b) błąd graniczny dopuszczalny gęstości zboża w stanie zsypnym wynosi plus minus pięć tysięcznych wyniku uzyskanego za pomocą przyrządu wzorcowego;
    - c) względny błąd graniczny dopuszczalny pojemności użytego pojemnika pomiarowego wynosi plus minus dwie tysięczne;
    - d) względny błąd graniczny dopuszczalny wagi wynosi plus minus jedną tysięczną;
    - e) różnica między każdym z wyników uzyskanych dla danego zboża i średnią wartością wyznaczoną z sześciu kolejnych pomiarów nie może być większa niż plus minus trzy tysięczne średniej wartości.
  2. Każdy przyrząd powinien mieć dobrze widoczną tabliczkę, na której umieszczone są w czytelny i wyraźny sposób następujące informacje:
    - a) znak zatwierdzenia typu EWG;
    - b) znak identyfikacyjny lub nazwa producenta;
    - c) oznaczenia producenta, jeżeli istnieją;
    - d) numer fabryczny i rok produkcji;
    - e) nominalna pojemność pojemnika pomiarowego i instrukcja obsługi lub odniesienie do instrukcji obsługi.
-